

2. Словники України. Український лінгвістичний портал. Електронний ресурс. Режим доступу: <<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>>. Загол. з екрану. Мова укр.

3. Політологія: Навчально - методичний комплекс: За ред/ Ф. М. Кирилюка. – К., 2005 р. Електронний ресурс. Режим доступу: <<http://politics.ellib.org.ua/pages-2251.html>>. Загол. з екрану. Мова укр.

Київський національний
університет імені Тараса Шевченка,
Інститут журналістики, м. Київ
Керівник наукової праці: Проценко О. В.
ТАРАСЕНКО СНИЖАНА

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ В СИСТЕМІ СТУДЕНТСЬКИХ САМОВРЯДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (Організаційні форми виховання лідерських якостей та соціальної активності студентів)

«Виховання справжнього лідера»

У статті проаналізовано методи та способи виховання якостей лідера, співвідношення внутрішніх та зовнішніх чинників соціальної активності особистості. Особливу увагу приділено визначенню спільних і відмінних рис виховання лідерських якостей у сучасних студентських організаціях та самоврядування.

Ключові слова: лідер, виховання, студентські організації, самоврядування.

Актуальність теми полягає у важливості розвивати та виховувати лідерські якості в студентах ВНЗ нашої країни, спираючись на теоретичні здобутки та практичний досвід лідерства в студентських організаціях.

Метою наукового дослідження є визначення та аналіз лідерських якостей, особливостей, та з'ясування їх відмінностей між лідерськими та професійними якостями студента.

Завданням наукового дослідження є аналіз поняття «лідерство», визначення лідерських якостей та способів їх виховання в сучасного студентства, встановлення причинно-наслідкового зв'язку між завданням лідера і формою подачі та виховання в собі лідерських якостей, пов'язуючи це з системою студентських самоврядувальних організацій.

Актуальність проблеми «Як стати лідером» проявляється в соціальному, психологічному та педагогічному аспектах. Соціальний аспект: потреба сучасного суспільства організаційно сформувати соціальну активність підлітків, залучити до оволодіння соціальними ролями не тільки для збагачення досвідом взаємодії з людьми, а й для реалізації можливостей лідерського творчого потенціалу молоді. Суспільство зацікавлене в захисті

прав та інтересів покоління, забезпеченні їх реалізації через програми дитячо-юнацьких громадських організацій. Психологічний аспект: сучасна громадська організація допомагає молодій людині самоідентифікуватися, самоствердитися. Вибір підлітком способів виконання своїх обов'язків перед друзями, організацією, суспільством. Педагогічний аспект: громадська організація є організованою системою виховного впливу однолітків один на одного. Виховання підлітка здійснюється колективним суб'єктом - громадським колективом. Організація створює умови для гармонізації досвіду особистих і колективних відносин [2 , 86].

Студентське самоврядування посідає важливе місце в цілісному процесі підготовки справжнього фахівця. Роль його, місце та форми роботи здійснюються через органи самоврядування: студентські ради, студентський деканат, старостат, рада гуртожитку. Саме вони всі діють на основі Положення про студентську раду. Їх самоорганізація розкривається насамперед у сфері навчання, підвищенні ефективності самоосвіти, науково-дослідній і культурно-освітній роботах, організаціях дозвілля і багато іншого [1 , 12].

Для повноцінної роботи учнівського та студентського активу необхідно проводити навчання, тренінги, семінари, давати можливість обмінюватися своїм досвідом з товаришами інших навчальних закладів та організацій, висвітлювати свою діяльність у ЗМІ. Кожен, кого цікавить активна громадська діяльність, зможе отримати консультативну та практичну допомогу, методичні рекомендації, познайомитися з багатьма організаторськими технологіями.

Індивідуальність, активність, творчість та професіоналізм – ось характеристика особистості. Грані особистості є різні: це ідеаліст, помічник, організатор, митець, спостерігач, співпрацівник, оптиміст, головуючий та миротворець (посередник). Є дев'ять їх зображень. Людську особистість формують чіткі складові: 40 % - генетики, 30 % - виховання та 30 % - самостійного етичного вибору. [3 , 24]. Генетично кожна людина має свій особливий внутрішній світ. В одній ми можемо бачити найбільше граней особистості, в іншій – їх лише декілька, а ще – це лише початки цих граней, але вони не сформовані до кінця і не мають розвитку.

Цінності, створені суспільством, є матеріальні і духовні. Молодь повинна навчитися їх шанувати, оберігати і збагачувати їх своїм досвідом життя. Результативність органів учнівського та студентського самоврядування великою мірою залежить від ефективності роботи комісії, комітетів, центрів, міністерств. Якщо їх лідери зможуть охопити своїми заходами більшу кількість учнів та студентів, то настільки активізується і вся виховна робота в навчальних закладах, зростає соціальна та громадська активність.

Активність особистості є передусім суб'єктом власної життєдіяльності, який різнобічно взаємодіє із зовнішнім (соціальним)

середовищем, перебираючи на себе конкретні соціальні ролі. Саме в цьому виявляється соціальна активність особистості. Пояснити це поняття можна таким визначенням: соціальна активність особистості – глибинні, різнобічні зв'язки особистості із соціумом. Соціальна активність є свідченням цілісності особистості, готовності до соціальної взаємодії і виявляється у формі усвідомлення смислу життя, здорового суперництва, примноження своїх достоїнств тощо. Однак серед керівників нерідкішим є ставлення до ділових, завзятих, наполегливих осіб як до небезпеки свого існування. Такі керівники не готові працювати в умовах розкриття творчих потенцій персоналу, їхні інтереси вступають в конфлікт з інтересами суспільства, яке особливо зацікавлене в людях мислячих, активних і ерудованих [5 , 9].

Окрему категорію становлять люди, наділені безпредметною активністю, яка є соціально небезпечним, соціально небажаним явищем, проявляється у формах девіантної (збоченої) поведінки: соціальна бездіяльність, відмова, бойкот, уникнення від розв'язання проблем, нігілізація громадської думки, активне заперечення авторитетів, правил, норм поведінки та ін.

Активність залежить як від внутрішніх, так і від зовнішніх чинників. Співвідношення їх породжує різні типи вияву активності, показує процес перетворення зовнішніх умов на соціально-психологічні установки, очікування. Належність до активності таких психологічних особливостей, як мотиви особистості, її спрямованість, здібності, ціннісно-сміслові орієнтації, визначає власне психологічну характеристику активності. Психічні процеси і властивості особистості формуються в умовах дійових зв'язків людини із соціумом [4 , 38-39].

Рушійною силою психічного розвитку як саморуху є суперечності, розв'язати які можна завдяки активності людини та соціального середовища. Саме індивід визначає участь у формах цілісного вияву активності (діяльності і поведінки), її якість, тобто міру стосовно розв'язуваних завдань. У ставленні до себе суб'єкт також виявляє відповідну активність. Зовнішні (соціальні) чинники діють на людину як стимул чи гальмо. Отже, конкретні суспільно-історичні, соціально-психологічні умови, соціальне середовище, навчання, виховання, відіграючи важливу роль у розвитку психіки людини, зумовлюють процес формування особистісної активності. Володіючи певною психологічною самопрезентацією (через індивідуальні психологічні особливості) і вступаючи у взаємодію з оточенням і довкіллям, де індивід є активним суб'єктом, особистість реалізує себе і прагне до самоактуалізації [6 , 41].

Життя випробовує, вчить, гартує. Багато молодих людей, випускників шкіл, профтехучилищ і вищих навчальних закладів переживають невпевненість у своїх силах під час перших самостійних кроків у нелегкому дорослому житті. Тому та молодь, яка з дитинства готувалася до самостійного прийняття рішень, відповідальності, наполегливості, терпіння,

витримує всі негаразди та випробування і йде далі вперед. У шкільні роки крім загальноосвітньої освіти, на мою думку, молоді необхідно пройти і школу громадської активності, громадської діяльності. Готуватися до самостійності, визначитися зі своїми прагненнями, бажаннями, життєвими цілями, обирати шлях їх досягнення, розширювати знання, розвивати ті навички, які будуть необхідні на життєвій дорозі, потрібно з оволодінням загальноосвітніх програм ще з молодого шкільного віку. Цю тему потрібно піднімати, вивчати та шукати шляхи її удосконалення. І поряд з молоддю, щоб скерувати у житті, повинен бути старший друг, порадник, педагог, який виправить, підтримає, допоможе уникнути помилок і дасть можливість вчитися самостійності.

Список використаних джерел:

1. Ванькович У. Студентське самоврядування в Україні – ст.. К.: "Молодіжна Альтернатива", 2004, - 60 с
2. Каюмова О. Участь органів студентського самоврядування та їх об'єднань у формуванні та реалізації освітньої та молодіжної політики / О. Каюмова, Т. Яцків, Я. Хауляк. – Львів: Юриспруденція, 2008. – 176 с.
3. Русалінова А. Деякі характеристики керівника як суб'єкта керування трудовим колективом // Трудовий колектив як суб'єкт і об'єкт керування, К.: 1980. – 168 с.
4. Філіпов А., Ільїн Г. Проблема організованої праці в психології керування // Питання психології, 1987. – 43 с.
5. Філіпов В. Організація педагогічної взаємодії з підлітками - студентами коледжу - як оптимальна умова їх соціального становлення: дис. канд. пед. наук: 13.00.05 / Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 2004. – 39 с.
6. Ягоднікова В. Формування лідерських якостей старшокласників в особистісно орієнтованому виховному процесі загальноосвітньої школи : Дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Південноукраїнський держ. педагогічний ун-т ім. К.Д.Ушинського (м.Одеса). — О., 2006. — 215 с. [табл. — Бібліогр.: арк. 168-181.